

a te wawata, a te hiahia, kia whanui ano te kaha o te mahi e ngata ai aua hiahia.

Mehemea te whakaaro o te tangata mo te mahi kai, me te whakauhi anake, i tona whanau, he ngawari noa te mahi ka tutuki te hiahia. Mehemea kaore ona utu reti whare ka tino ngawari rawa atu. Mehemea kaore he utu take, utu reiti, katahi te ao ka tino ngohengohe kia ia. Kaore he mea hei whakahinapouri i tona hinengaro hei whakararuraru i ona whakaaro. Ara kua taea ngawari noatia iho e ia te ao. Ka taea e tenei tangata te whakanga i te awatea, te haere ki nga taone i nga Hatarei ki te matakitaki i te pakeha me ona taonga, ki te kai i tona paipa; notemea, he poto te haerenga o ona mahara, he ngawari ano te whakangata i ona hiahia. Ko te ahua tenei o te Maori.

TENA TE AHUA O TE PAKEHA.

Ingarangi ki Niu Tirenī i tata ki te 8000 maera, nuku atu ranei ko te whanui tenei o te moana i kau mai ai te pakeha ko te whanui ano tenei o tana titiro, me te aurara o ana mahara. Ka whanui hoki te mahara, ka whanui ano te hiahia. No reira me whanui ano, me hohonu hoki te kaha o te rapu i te mea hei whakangata i tena momo hiahia. Te hiahia nui o te pakeha i a ia e noho ana i te ao tangata nei, kia whiwhi ia ki te *mana*. Te arawhata i piki ai ia ki te tiki i taua *mana*, ko te *moni*. Kanui te *moni*, kanui te *mana*. Kua mohio tau te Maori ki tenei. E whiwhi ai te tangata ki te moni me whakapau tona kaha me tona hinengaro ki te mahi. Tona taima katoa i te ao nei e whakapaua ana ki te rapu i te moni. Kei raro iho tona whakaaro mo te kai, mo te kaka. E utu taake ana te pakeha, e utu reti ana mo te whare hokohoko kei a ia, e utu reiti ana ia ki te taone. He mahi ma ana hereni katoa. Kia matakana tonu ia. Kia kaeaea ia ki mau ki matau. Kaore he moe i te po. Ko tana hoki e aronui nei ko te whai i te *moni* hei ara mona ki te *mana*. Ka tika tonu ia kia kamakama ki te mahi, ki te ahuhenua, ki te mahi moni, notemea ko tona ao ko to te pakeha, he *ao whanaunga-kore*. Ahakoa hoariri ki a ia te ao, ka aurara tonu te haerenga o ana mahara kia whiwhi ia ki tetahi mea taumaha. No reira ka kaha tona ahuhenua kia whiwhi ia, kia ngata ai ona hiahia. Otira, mehemea ko te ngata o te hiahia te mea nui o to tatou oranga, kei te rite tonu tatau ki o tatau hoa pakeha. Kei te ngata o tatau nei hiahia whaiti i te mahi pakupaku: Kei te ngata o ratau hiahia whanui i te mahi nui whakaharahara.

HE TAUHOU KE TE MAORI KI TE MAHI.

Ko tooku whakaaro tenei. Tena i oti tatau ata tiro-tiro i ta te Maori mahi, i ana mahi ranei ia ia kaore ano i kitea e te pakeha. Kaore ia i tauhou ki ana mahi. Kaore hoki ia i mangere ki te mahi i aua mahi. Te mahi whanui a te Maori he
(*Taria te roanga.*)